

EEN VAKANTIE VAN VROEGER

Onlangs trof ik een artikel aan in het tijdschrift 'Vrij Nederland' uit 1979. Dhr. P. Brugman geeft hier een uiteenzetting over de vakanties, die hij als kind met zijn zuster doorbracht begin jaren dertig bij zijn familie Pieter Gorter in Medemblik. Hij was toen met zijn ouders woonachtig in Kampen. De kinderen Brugman keken al maanden uit naar de vakantie, hemelsbreed 100 kilometer verderop. Een verhaal wat ik gaarne met u wil delen.

Ja, die vakanties van vroeger. Daarover kun je nu nog in heerlijke nostalgische bespiegelingen wegmijmeren. Het was goed, het was heerlijk, het waren belevenissen. Wij woonden in Kampen, een prachtig stadje aan de IJssel met helaas nogal bekrompen inwoners. Mijn vader, een geboren Kampenaar, was politiek nogal rood getint en dat werd daar helemaal niet gepruimd. Hij was fabrieksarbeider en kwam in die tijd met f 15,- loon in de week thuis. Mijn moeder was afkomstig uit Medemblik, sprak uiteraard het zangerige West-Fries en was derhalve eveneens een vreemde eend in de bijt. Ik denk, dat ze in die dagen verteerd werd door heimwee naar haar eigen omgeving. Heden ten dage snap ik nog niet, dat we ieder jaar zo tegen Pasen – dat was uiteraard in die streken de gewoonte - nieuw in de kleren gestoken werden en dat we ieder jaar met vakantie gingen ... uiteraard naar Medemblik en dat alles van die f 15,- per week.

Zodra de scholen, wegens de grote vakantie, gesloten werden, bracht mijn moeder mijn zuster en mij naar de Urker stoomboot om, via Urk en Enkhuzen, naar Medemblik te reizen. Aangezien mijn Medemblikker grootmoeder, Klaasje Gorter van Veen, op Urk geboren was, was er altijd wel een neef op de boot te vinden, die een oogje in het zeil kon houden. Ons werd steeds op het hart gedrukt, dat we in Urk best naar familie mochten, maar dat we de stoomfluit van de boot goed in de gaten moesten houden, want die zou na de derde stoot onverbiddeijk weer zee kiezen.

S. S. „Insula”, Passagiersboot, Urk.

De Urker boot, waar de kinderen mee op vakantie gingen

Aangezien we meestal op zaterdag reisden en de Urker familie ons graag een weekend wilde vasthouden, omdat je dan ten minste één keer in het jaar onder toezicht naar de kerk zou gaan. Na de tweede stoot op de stoomfluit zeiden ze op z'n Urks: 'De boot moet nog twee keer toeoeoeteren'.

Wij wisten wel beter, dronken haastig onze koffie op en scheepten ons weer in voor de tweede etappe naar Enkhuzen te midden van een geurende en kotsende meute in een broeierige kajuit. In die tijd kon het nogal spoken op de voormalige Zuiderzee en het stoomschip 'Insula' was een zeer beweeglijke tobbe.

Er was dan ook altijd wijze raad om je vol te stoppen met vette paling, want dan zou je geen last hebben, maar mij is altijd bijgebleven, dat mijn zuster en ik niet anders deden dan het luidruchtig voeren van de vissen.

Het zal dan ook duidelijk zijn, dat we opveerden als we de Dromedaris van Enkhuizen zagen naderen en de veilige pieren binnenvoeren en merkwaardigerwijze was dan de zeeziekte als bij toverslag verdwenen.

De chauffeur van de bus van Enkhuizen naar Medemblick was door mijn grootmoeder al op de hoogte gesteld van onze komst. Hij was een kleine, gebochelde man, die op een soort verhoging op zijn stuurstoel zat. omdat hij nogal klein uitgevallen was. Het was een fascinerend gezicht hem bezig te zien met al die handels en knoppen en wij kwamen al helemaal in de sfeer van 'De Vakantie'. In 'De Streek' tussen Enkhuizen en Medemblick stopte de bus uiteraard ettelijke malen en wisselden zangerige West-Friezen van plaats in de bus en werden steeds de laatste familienieuwtjes uitgewisseld. Wij wisten exact, waar we moesten uitstappen en zo we het mochten vergeten, was er altijd Bepie, de chauffeur, die zijn opdracht perfect uitvoerde en onze koffers keurig op weg van de Kaasmarkt deponeerde.

Het was maar even lopen, maar het duurde ons altijd weer te lang voor we dat schattige vissershuisje aan de Pekelharinghaven hadden bereikt. Ieder jaar weer lag nog altijd de tegel bij de waterput los en wanneer Opoe ons al niet in het spionnetje had gesignaleerd, dan meldde de tinkelende tegel onze komst wel. De binnenkomst was een weldaad, die de gehele vakantie doorduurt. Daar was de bruine lucht van getaande netten vermengd met de penetrante lucht van de plee met losse open ton, die Opa eigenhandig al naar behoefte versjouwde om 'm te legen, petroleumstelletjes in de boet (schuur) en als je de kamerdeur opende en prompt de eerste keer van het afstapje afdonderde, kwam je in een kamer, waar zoveel ruimte, liefde en zorg op je toekwam, dat het nu nog ontroert om het neer te schrijven.

Opa en Opoe Gorter

Opa, een bedachtzame visserman, zat in zijn hoekje bij het raam met de kwispedoor op de vensterbank in zo'n ouderwetse grootvaderstoel, waar je bij hoge uitzondering wel eens in mocht zitten. Opoe met haar gezicht vol rimpels aan de andere kant dicht bij de petroleumlichtjes, waarop steevast de ganse dag een pot koffie en een pot thee stonden te pruttelen voor de gaande en komende man.

Naast Opa, als hij niet op zee was, Ome Klaas, evenals Opa met schipperspet en eveneens op tabak kauwend, een oom, die gek was op de kinderen van zijn broers en zusters.

Na de omhelzing en het bakje koffie met één van die heerlijke koekjes, te midden van dat gelukkige stel mensen, waarbij je zo'n lekker warm gevoel van binnen kreeg, volgde de installatie in de alkoof. Twee deurtjes door en dan ter weerszijden een bedstee met het beddengoed, waar je je zo heerlijk in begraven kon en waar je de beddenplank van de ene naar de andere bedstee kon leggen om over te lopen. Besloten kasten om in te liggen en te mijmeren, hoe fijn alles wel was. Maar aan dat mijmeren kwam je nooit toe, want je viel als een blok in slaap.

Meestal stonden we na een poosje al te trappelen om de tantes op te zoeken. Tante Grietje, getrouwd met een paardenslager, die je altijd plakjes worst toestopte, en oom IJs,

die een oud drumstel op zolder had staan en dan niet te vergeten een heel oude grammofoon, die we opwonden en draaiden tot met een knal de veer sprong en tante naar boven riep: 'je hewwe het weer klaar denk?!'

Tante Guurtje, die een kruidenierswinkeltje dreef en getrouwd was met oom Sieger, waarvan het verhaal ging, dat hij in het veilinggebouw, waar hij werkte, in iedere hand een mudzak aardappelen optilde en versjouwde. Tante Guurtje begroette ons steevast met de woorden: 'zo beije daar?' Dat scheefhangende kruidenierswinkeltje met de wenteltrap in de winkel, waar je langs een dik touw omhoog moest en dan op een zwaar uit het lood liggende zolder terechtkwam.

IJs van Doorn in zijn winkel in de Tuinstraat

O, die aparte sfeer in die huizen, die heerlijke maaltijden met pap toe en dat popperige West-Fries dialect waar we niet genoeg van konden krijgen. Meesters waren ze in het verzinnen van uitstapjes, naar de dijk aan zee bijvoorbeeld, waar je met de tantes, neven en nichten neerstreek met een zak bokkenootjes (pinda in de dop) en waar de tantes zorgzaam de kwallen voor je weg schepten. Lekker onbezorgd in de golven ploeteren en rotstreken uithalen tot je 's avonds doodmoe door Opoë in de bedstee gestopt werd.

Een weken durende vakantie met allerlei belevenissen: mee naar zee waartoe je 's morgens om vier uur al aan de hand van Oom Klaas door dat slapende stadje op je klompen naar de haven: de sfeer van dat vooronder in de boot met natuurlijk weer een krib om een lekker tukje in te doen op weg naar de visgronden, het feit, dat je even sturen mocht en de bedrijvigheid van het hoekwant of netten inhalen, waarbij Oom Klaas met schattende ogen de vis in de bun deponeerde. Het afleveren aan de afslag, waar al die vissers met hun verweerde koppen in de banken zaten te wachten op hun besomming. De winkels van de tantes, waar je nooit te veel was, waar ze altijd tijd voor je hadden, waar altijd wel een stuk worst of snoep over de toonbank naar je toe werd geschoven. Mee met Oom IJs om klanten te vragen en te brengen, helemaal op de fiets tot Onderdijk aan toe. De besloten plekjes in het stadje opzoeken, naar de lapjesdag in Hoorn, naar het café van je tante in Opperdoes, stiekem zwemmen bij het gemaal van Lely, waar je altijd weer ontdekt werd door Arendsoog' want zo noemde we Oom Klaas.

Ach, je kunt er geen superlatieven genoeg voor vinden om dat allemaal op te schrijven binnen dit te korte bestek. Je was gelukkig met die twee dubbeltjes zakgeld voor de gehele vakantie en datgene, wat je nog toegestopt werd.

VOOR DE a.s. FEESTDAGEN

EXTRA BLANK

PAARDEVLEES

Beleefd aanbevelend,

IJ. v. DOORN

Tuinstraat 10 — Medemblik

Telefoon 150

Veel te vroeg verschenen vader en moeder om je weer op te halen, maar je kon van één ding zeker zijn: er werd in lovende woorden gesproken over je wekenlange aanwezigheid en je voorbeeldig gedrag, een zekerheid, die pas gaat leven voor de lezer als hij vaders grote harde en loszittende handen had gekend, een veiligheid, die niet in woorden is uit te drukken. Torremolinos, Benidorm, Napels? Ach, laat maar, die jeugherinneringen neemt niemand je meer af, hoewel je gewent zou hebben, dat die lieve mensen dat allemaal ook hadden mogen mee beleven.

De haven van Medemblick, toen nog vissershaven

Bronvermelding: P. Brugman, Vrij Nederland, 28 juli 1979
(Onlangs is dhr. Brugman overleden)
Foto's: H. van Belleghem - van Doorn
Fotoarchief: J. Struik

J. Struik

Het gewone publiek kiest steeds 'n UNION
Ook wordt ie bereider
door Graaf en
Baron.

Verkrijgbaar bij R. BOEKEL, Rijwielhandel,
Westerhaven — Medemblick.